SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 650/2022-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [redacted], [redacted], [redacted], zastúpenej advokátskou kanceláriou WEBBER LEGAL, s. r. o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Anton Pavúk, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 CoE 25/2020-68 zo 6. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 CoE 25/2020-68 zo 6. októbra 2020 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 CoE 25/2020-68 zo 6. októbra 2020 **z r u š u j e** a **v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trenčíne **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **715,72 eur** a zaplatiť ich jej právnemu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 30. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 Er 99/2013-51 z 30. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu

z 30. apríla 2020“) a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 CoE 25/2020-68 zo 6. októbra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu zo 6. októbra 2020“). Navrhuje uznesenie okresného súdu z 30. apríla 2020 a napadnuté uznesenie krajského súdu zo 6. októbra 2020 zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a domáha sa priznania náhrady trov konania pred ústavným súdom. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 650/2022-17 z 24. novembra 2022 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia uvedených práv napadnutým uznesením krajského súdu zo 6. októbra 2020 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu z 30. apríla 2020 bola ústavná sťažnosť odmietnutá s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že medzi sťažovateľkou a obchodnou spoločnosťou [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „pôvodný veriteľ“), bola 9. februára 2004 uzavretá zmluva o revolvingovom úvere č. 1039860395 (ďalej len „zmluva o revolvingovom úvere“). Na základe zmluvy o postúpení pohľadávok z 23. septembra 2009 uzatvorenej medzi pôvodným veriteľom a obchodnou spoločnosťou [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „nový veriteľ“), bola pohľadávka voči sťažovateľke postúpená z pôvodného veriteľa na nového veriteľa, ktorý podal 2. júla 2012 na okresnom súde návrh na vydanie platobného rozkazu proti sťažovateľke (z dôvodu, že sa sťažovateľka dostala do omeškania s úhradou splátok, pozn.). Na základe návrhu vydal okresný súd platobný rozkaz (vydaný vyšším súdnym úradníkom, pozn.) č. k. 10 Ro 157/2012 z 23. júla 2012 (ďalej len „platobný rozkaz“), ktorým sťažovateľke uložil oprávnenému zaplatiť sumu 755,13 eur s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 614,26 eur od 24. septembra 2009 do zaplatenia, ako aj nahradiť trovy konania vo výške 45 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 141,80 eur. V stanovenej lehote sťažovateľka proti platobnému rozkazu odpor nepodala ani nesplnila povinnosť ním uloženú, preto nový veriteľ podal návrh na vykonanie exekúcie (poverenie na jej vykonanie bolo okresným súdom súdnemu exekútorovi vydané 14. februára 2013, pozn.).

3. Sťažovateľka 21. januára 2020 podala na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie a žiadala, aby okresný súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju v zmysle § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. marca 2017, pozn.). V návrhu poukázala na to, že platobný rozkaz bol vydaný „iba“ vyšším súdnym úradníkom, nie sudcom. Namietala tiež, že mala len 15 dní od jeho doručenia na podanie odôvodneného odporu, a preto je sudca, a nie vyšší súdny úradník, povinný skúmať aj v exekučnom konaní, či zmluva, z ktorej si oprávnený uplatňuje svoje nároky v exekúcii, nemá právne vady, ktoré by boli v rozpore s pravidlami na ochranu spotrebiteľa. Dôvodila tiež tým, že nemal byť ani vydaný platobný rozkaz, resp. ani poverenie pre súdneho exekútora, pretože zmluva o revolvingovom úvere je absolútne neplatná. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka konkrétne poukázala na to, čo mal okresný súd podľa jej názoru skúmať, v čom bola porušená ochrana spotrebiteľa (neplatnosť dohody o odplate, pozn.).

4. Okresný súd zamietnutie návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie (a tiež jej návrhu na odklad exekúcie, pozn.) vo svojom uznesení z 30. apríla 2020 primárne odôvodnil tým, že exekučným titulom bol právoplatný a vykonateľný platobný rozkaz, ktorý nadobudol právoplatnosť v dôsledku

nepodania odporu sťažovateľkou, čím sa stal spôsobilým exekučným titulom. Poukázal na to, že sťažovateľke bol platobný rozkaz doručený do vlastných rúk, bola riadne poučená o možnosti podať proti nemu odpor (na čo by došlo k jeho zrušeniu a prejednaniu sporu, v ktorom by o veci rozhodoval sudca, pozn.), avšak toto svoje právo nevyužila, a preto neobstojí jej námietka, že v konaní o vydanie platobného rozkazu rozhodol „len“ vyšší súdny úradník. Ďalej uviedol, že právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu je záväzné, nezmeniteľné a vynútiteľné, pričom priamym dôsledkom týchto účinkov rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom, je, že ho už nie je možné v rámci exekučného konania zo strany exekučného súdu preskúmať z hľadiska jeho vecnej správnosti a nie je ho možné meniť ani zrušovať. Exekučnému súdu teda nepatrí zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov orgánu, ktorý vydal exekučný titul. Dodal, že všetky námietky sťažovateľky spadali práve pod otázku vecnej správnosti exekučného titulu, ktoré však mala namietať v konaní, v ktorom bol exekučný titul vydaný.

5. Proti uzneseniu okresného súdu z 30. apríla 2020 (proti jeho výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, pozn.) podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením zo 6. októbra 2020 tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu z 30. apríla 2020. Svoje závery v podstatnom odôvodnil tým, že poukázal na § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych úradníkoch“), podľa ktorého môže vyšší súdny úradník rozhodovať na základe poverenia sudcu o návrhu na vydanie platobného rozkazu, a preto neobstojí námietka sťažovateľky, že platobný rozkaz vydal „len“ vyšší súdny úradník, a nie sudca. Krajský súd ďalej poukázal na to, že sťažovateľka mala po doručení platobného rozkazu možnosť proti nemu podať odpor v zákonom stanovenej lehote 15 dní, no v dôsledku nepodania odporu sa tento stal pre strany právoplatným, záväzným a zásadne nezmeniteľným. Mal za to, že platobný rozkaz tak spĺňal podmienky formálnej aj materiálnej vykonateľnosti. Argumentoval tým, že exekučný súd v rámci exekučného konania nepreskúmava vecnú správnosť exekučného titulu, ale len to, či bol vydaný oprávnenou osobou, či je právoplatný a vykonateľný, či povinný (v danom prípade sťažovateľka, pozn.) dobrovoľne splnil povinnosť v ňom uloženú a či po jeho vzniku nenastali okolnosti, na základe ktorých zanikol nárok na vymáhanú pohľadávku. Dodal, že náležitosti zmluvy o úvere (v danom prípade zmluvy o revolvingovom úvere, pozn.), prípadne jej platnosť alebo neplatnosť sú preskúmavané v základnom konaní, teda v konaní, v ktorom bol vydaný platobný rozkaz, a exekučný súd nie je oprávnený preskúmavať meritum veci. Uviedol, že v exekučnom konaní nie je možné nahrádzať pasivitu konania sťažovateľky ako povinnej a návrh na zastavenie exekúcie nenahrádza opravné prostriedky zo základného konania, pretože exekučné konanie predstavuje len vykonávacie konanie, ktorého obsahom je nútený výkon už právoplatne rozhodnutej veci. Na záver uviedol, že sťažovateľka mohla všetky námietky týkajúce sa neprijateľnosti zmluvných podmienok namietať a uplatniť len v pôvodnom konaní v odpore proti platobnému rozkazu a následne v ďalšom konaní pred súdom prvej inštancie s možnosťou preskúmania rozhodnutia v rámci opravných prostriedkov.

II.
Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu zo 6. októbra 2020 došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces. Argumentuje tým, že v ňom absentuje presvedčivé a vyčerpávajúce odôvodnenie vo vzťahu k odklonu od záverov rozsudku Súdneho

dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci C-448/17 z 20. septembra 2018 ([redacted] proti [redacted] a [redacted]). Uviedla, že kľúčovým argumentom, pre ktorý navrhovala exekúciu zastaviť, boli práve závery uvedeného rozsudku Súdneho dvora (poukázala v tomto smere na jeho závery, že smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá napriek tomu, že v štádiu vydania platobného rozkazu proti spotrebiteľovi stanovuje preskúmanie nekalej povahy podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi podnikateľom a spotrebiteľom, na jednej strane priznáva právomoc vydať tento platobný rozkaz súdnemu úradníkovi, ktorý nemá postavenie sudcu, a na druhej strane stanovuje pätnásťdňovú lehotu na podanie odporu a vyžaduje, aby bol tento odpor vecne odôvodnený za predpokladu, že takéto *ex offo* preskúmanie nie je stanovené v štádiu výkonu uvedeného platobného rozkazu, čo musí preveriť vnútroštátny súd, pozn.). Poukázala na to, že § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. marca 2017, pozn.) ustanovuje, že súd exekúciu zastaví, ak ju súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Je toho názoru, že záver krajského súdu v napadnutom uznesení, že exekučný titul nebolo možné preskúmavať vzhľadom na skutočnosť, že exekučný súd môže preskúmavať len a výlučne okolnosti, ktoré vznikli po vydaní exekučného titulu, je arbitrárny a nemá oporu v platnom právnom poriadku. Argumentovala, že ak by aj prijala tento záver, tak takouto skutočnosťou (ktorá vznikla po vydaní exekučného titulu – platobného rozkazu, pozn.) je zjavne aj vydanie už uvedeného rozsudku Súdneho dvora. Namieta, že s poukazom na uvedené závery Súdneho dvora neobstojí ani argumentácia, že právomoc vydať exekučný titul mal aj vyšší súdny úradník (nielen sudca, pozn.), že sťažovateľka v základnom konaní nevyužila opravný prostriedok – odpor proti platobnému rozkazu. Na záver uviedla, že jej z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je zrejmé, prečo by takýmto iným dôvodom [ako to je uvedené v § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. marca 2017, pozn.)] nemala byť práve skutočnosť, že exekučný titul vydal vyšší súdny úradník, ktorý neprihliadol na normy prijaté na účel ochrany spotrebiteľa, najmä ak Súdny dvor prijal záver, že takáto právna úprava by bola v rozpore s právom Európskej únie.

III.
Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

7. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie krajský súd zaujal stanovisko podaním č. k. Spr 249/2022 doručeným ústavnému súdu 12. decembra 2022, v ktorom v podstatnom uviedol, že sa v plnom rozsahu pridržiava písomného vyhotovenia napadnutého uznesenia a dodáva, že v prejednávanej veci je exekučným titulom platobný rozkaz, ktorý vydal okresný súd, pričom exekučný súd nie je oprávnený rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom. Nemôže tak urobiť ani v prípade pasívneho správania účastníka v základnom konaní, v ktorom bol exekučný titul vydaný, pričom právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu je exekučný súd viazaný. Ďalej uviedol, že exekučný súd nemôže naprávať ani prípadné chyby a nedostatky exekučného titulu, resp. konania, ktoré bolo podkladom na jeho vydanie. Poukázal na to, že sťažovateľka mohla v základnom konaní podať odpor proti platobnému rozkazu, čím mohlo dôjsť k preskúmaniu dôvodnosti samotného nároku. Ďalej uviedol,

že pokiaľ sťažovateľka poukazuje na judikatúru súdov vo vzťahu k uplatňovaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky v exekučnom konaní, tak ani z tejto judikatúry nevyplýva možnosť exekučného súdu z materiálneho hľadiska preskúmavať exekučný titul. Na záver dodal, že relevantným prostriedkom obrany v základnom konaní bol v prvom rade odpor proti platobnému rozkazu.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Zúčastnená osoba (nový veriteľ, pozn.) vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 20. decembra 2022 v prvom rade poukázala na to, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia, že v ňom uvedené právne závery podľa nej v plnej miere reflektujú princíp právnej istoty, pokiaľ ide o preskúmavanie právoplatných rozhodnutí v exekučnom konaní. Dodala, že odôvodnenie je riadne preskúmateľné, presvedčivé a vychádza z ustálenej právnej náuky, pokiaľ ide o následky spojené s nepodaním odporu, ako aj pokiaľ ide o preskúmavanie neprijateľných zmluvných podmienok exekučným súdom v exekučnom konaní. Zdôraznila, že sťažovateľka nepodala odpor proti platobnému rozkazu, čo považuje za kľúčové, pokiaľ ide o akékoľvek ďalšie namietanie porušenia akýchkoľvek (aj domnelých) práv spotrebiteľa. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-448/17 poukázala na to, že zákonodarca už urobil zmenu právnej úpravy (odôvodnenia odporu, pozn.) v súlade s jeho závermi, čím zjavne reagoval aj na efektivitu súdneho konania, aby nedochádzalo k zrušeniam platobných rozkazov napríklad v prípade, ak spotrebiteľ v rámci odporu požiadal o splátkový kalendár a/alebo dlh uznal. Podľa názoru zúčastnenej osoby nie je možné bez ďalšieho len s poukazom na uvedený rozsudok konštatovať, že nepodanie odporu v zásade pre spotrebiteľa nič neznamená a tento môže ostať pasívnym počas celého konania, spoliehajúc sa len na posúdenie veci súdom. Je potrebné rešpektovať právoplatné rozhodnutie súdu (právoplatný platobný rozkaz, pozn.), prezumovať jeho správnosť, teda že aj keď vo veci rozhodoval poverený súdny úradník, tak rozhodoval v súlade s procesnou a hmotnoprávnou normou. Poukázala na to, že sťažovateľka až s odstupom takmer 15 rokov od podpisu zmluvy v čase núteného výkonu rozhodnutia namietala neplatnosť zmluvy. Ďalej uviedla, že v prvom rade dlžník (spotrebiteľ) má povinnosť byť v konaní pred súdom aktívny a počas dokazovania prezentovať dôvody, pre ktoré považuje zmluvu za neplatnú, avšak sťažovateľka nevysvetlila žiaden dôvod, pre ktorý bola v základnom konaní absolútne pasívna, resp. prečo nepodala odpor (akýkoľvek, aj neodôvodnený, pozn.). Dodala, že sťažovateľka nepoprela ani to, že jej boli poskytnuté finančné prostriedky, ktoré riadne a včas nesplatila. Podľa zúčastnenej osoby sťažovateľka ani neuviedla konkrétne neprijateľné podmienky, ktoré mali spôsobiť dôvod, pre ktorý nie je možné exekúciu vykonať. Za neodôvodnené označila aj úvahy sťažovateľky o absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Poukázala na to, že napriek tomu, že ústavný súd už vo veci zjednotenia právneho názoru k uvedenej problematike dospel v zásade k vyriešeniu tejto právnej otázky (rozhodnutie ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022, pozn.), je ku každému prípadu potrebné pristupovať individuálne. Následne na podporu argumentácie (že exekučné konanie nie je ďalším prieskumným konaním, pozn.) poukázala na rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica (ktorý je v súčasnej dobe kauzálne príslušný na riešenie exekučných konaní, pozn.), a to č. k. 27 Ek 1041/2022 z 27. júna 2022 a č. k. 22 Ek 760/2021 z 19. mája 2022. V závere uviedla, že ani samotná existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky sama osebe nemôže znamenať dôvod na zastavenie exekúcie či nepriznanie

nároku v základnom konaní, najmä ak k použitiu takejto podmienky vôbec nedošlo, a preto argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k absolútnej neplatnosti právneho úkonu neobstojí. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Co 55/2020 z 24. júna 2020.

III.3. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka sa na výzvu ústavného súdu z 28. decembra 2022 k stanoviskám krajského súdu a zúčastnenej osoby vyjadrila podaním doručeným ústavnému súdu 16. januára 2023, v ktorom vo vzťahu k stanovisku krajského súdu uviedla, že uvedené vôbec nereflektuje na závery uznesenia ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022. Argumentovala, že súd bol povinný preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok, ktorý vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Podľa sťažovateľky tak neobstojí ani najvyššími súdnymi autoritami prekonaný argument, podľa ktorého mal spotrebiteľ v základnom konaní proti platobnému rozkazu podať odpor. S poukazom na uvedené zjednocujúce stanovisko ústavného súdu, ako aj rozsudok Súdneho dvora vo veci C-448/17 tak ide podľa sťažovateľky o nelegitímny názor krajského súdu bez opory v platnom práve. Vo vzťahu k vyjadreniu zúčastnenej osoby uviedla, že jej názory považuje za zjavne účelové, poukázala na to, že vzhľadom na obsah rozsudku Súdneho dvora vo veci C-448/17 a uvedeného uznesenia ústavného súdu nie je povinná uvádzať dôvody, pre ktoré nebol podaný odpor, ako to účelovo navodzuje zúčastnená osoba. Účelovým je tiež podľa nej aj poukaz zúčastnenej osoby na dlhé obdobie od uzatvorenia zmluvy do času podania návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie. Práve taká dlhá nečinnosť sťažovateľky podľa nej preukazuje jej nevedomosť o existencii jej práv, resp. o porušovaní jej práv. Táto nevedomosť bola aj dôvodom, prečo sťažovateľka vo veci nepodala odpor. Podľa sťažovateľky zúčastnená osoba neuviedla žiaden relevantný dôvod, prečo by nemala byť exekúcia zastavená, pričom o tom sa ani v tomto konaní pred ústavným súdom nerozhoduje. Zároveň nevidí žiaden dôvod, pre ktorý by mala ne/popierať, že jej pôvodný veriteľ ne/poskytol istú finančnú sumu z titulu spotrebiteľského úveru, pričom táto skutočnosť nemá ani vplyv na otázku platného právneho vzťahu zúčastnenej osoby k pohľadávke. Na záver dodala, že ani zúčastnenou osobou uvedené rozhodnutia (resp. závery v nich uvedené, pozn.) nepovažuje v danej veci za relevantné.

10. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a zúčastnenej osoby je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.
Zjednotenie právnych názorov

11. Uznesením ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 došlo k zjednoteniu právneho názoru vysloveného I. senátom ústavného súdu v uznesení č. k. I. ÚS 166/2021 z 20. apríla 2021 a odlišného právneho názoru, ku ktorému dospel III. senát ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 324/2021. Ústavný súd uznesením č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 rozhodol, že „Ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti

(Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal“.

12. V zmysle § 13 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak senát ústavného súdu v rámci svojej rozhodovacej činnosti dospeje k právnemu názoru odlišnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov ústavného súdu, sudca spravodajca predloží plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie právnych názorov. Plénum ústavného súdu rozhodne o zjednotení právnych názorov uznesením. Senát ústavného súdu je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu.
12.1. Význam predmetného uznesenia ústavného súdu o zjednotení právnych názorov teda spočíva v tom, že sú ním senáty ústavného súdu viazané pri rozhodovaní o ďalších obdobných veciach (čo je aj prípad ústavnej sťažnosti sťažovateľky, pozn.), a to v záujme zvýšenia právnej istoty účastníkov konaní pred ústavným súdom.

V.
Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením krajského súdu zo 6. októbra 2020 (ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu z 30. apríla 2020 v napadnutej výrokovej časti o zamietnutí návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie, pozn.).

14. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 234/2020).

15. V zmysle konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 84/2020).

16. Úlohou ústavného súdu bolo v danej veci preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľky dodržané a či krajský súd napadnutým uznesením nezasiahol do už uvedených ústavou, listinou a dohovorom garantovaných práv sťažovateľky.

17. Ústavný súd za najzávažnejšiu námietku sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému uzneseniu považoval, že v ňom absentuje presvedčivé a vyčerpávajúce odôvodnenie vo vzťahu k odklonu od záverov rozsudku Súdneho dvora vo veci C-448/17. Inak povedané, zásadným pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti je zodpovedanie otázky, či výklad a aplikácia vnútroštátnej právnej úpravy vykonané krajským súdom, podľa ktorých na vec sa vzťahujúca právna úprava neumožňuje exekučnému súdu uskutočniť vecný prieskum exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom, sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné, nezasahujúce do práva sťažovateľky na súdnu ochranu.

18. V zmysle čl. 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) každé jeho ustanovenie je potrebné vykladať v súlade s ústavou, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora.

19. Orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu (I. ÚS 462/2022).

20. Podľa § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak bol exekučný titul vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietať alebo preskúmavať neprijateľné zmluvné podmienky, a existencia neprijateľnej podmienky má vplyv na vymáhaný nárok, ktorý vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

21. Vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii spočíva okrem iného aj v dobrovoľnom vzdaní sa výkonu časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Ide pritom aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 ústavy, a preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu únijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň a dokonca niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zdôrazňuje, že povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov (m. m. III. ÚS 666/2016, ZNaU 50/2016).

22. Podľa čl. 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.
22.1. Podľa čl. 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

23. Z čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako aj z citovaných čl. 6 a 7 smernice 93/13/EHS možno abstrahovať princíp zvýšenej súdnej ochrany spotrebiteľa. Súdom členských štátov Únie bolo k naplneniu tohto cieľa zverené oprávnenie skúmať povahu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách z úradnej moci. Z judikatúry Súdneho dvora [napr. rozsudok vo veci C-168/05 z 25. októbra 2006 (Mostaza Claro)] možno zároveň abstrahovať požiadavku na zabezpečenie efektívnej ochrany spotrebiteľa, čoho nevyhnutným predpokladom je aktívny prístup k využívaniu spomínaného oprávnenia. Vo veci konajúci súd je preto dotknuté vnútroštátne právo povinný interpretovať a aplikovať eurokonformným spôsobom (napr. Ústavný súd Českej republiky – sp. zn. III. ÚS 1996/13). Súdny dvor dokonca vyslovil právny názor, podľa ktorého *„vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku“* [rozsudok vo veci C-40/08 zo 6. októbra 2009 (Asturcom Telecomunicaciones SL), bod 52].

24. Na tomto mieste je vhodné zdôrazniť, že podstatou eurokonformného výkladu spotrebiteľského práva je zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ bol viazaný nekalou podmienkou, čiže úsudok všeobecného súdu o tom, či a prečo treba danú podmienku považovať za neprijateľnú. Tým sa dosahuje požadovaná vyváženosť vzťahu.

25. Súdny dvor rozsudkom C-448/17 rozhodol (bod 2 výroku): *„Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá, napriek tomu, že v štádiu vydania platobného rozkazu proti spotrebiteľovi stanovuje preskúmanie nekalej povahy podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi podnikateľom a spotrebiteľom, na jednej strane priznáva právomoc vydať tento platobný rozkaz súdnemu úradníkovi, ktorý nemá postavenie sudcu, a na druhej strane stanovuje pätnásťdňovú lehotu na podanie odporu a vyžaduje, aby bol tento odpor vecne odôvodnený, za predpokladu, že takéto ex offo preskúmanie nie je stanovené v štádiu výkonu uvedeného platobného rozkazu, čo musí preveriť vnútroštátny súd.“*
25.1. Zároveň Súdny dvor v bodoch 45 až 46 predmetného rozsudku uviedol, že *„... účinnú ochranu práv vyplývajúcich z tejto smernice možno zaručiť iba pod podmienkou, že vnútroštátny procesný systém upravuje v rámci konania o vydanie platobného rozkazu alebo v rámci konania o výkon platobného rozkazu ex offo preskúmanie potenciálnej nekalej povahy zmluvných podmienok uvedených v predmetnej zmluve sudcom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. februára 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, body 45 a 46).*
Preto v prípade, ak v štádiu výkonu platobného rozkazu nie je upravené žiadne ex offo preskúmanie potenciálne nekalej povahy podmienok obsiahnutých v dotknutej zmluve sudcom, vnútroštátna

právna úprava sa musí považovať za právnu úpravu, ktorá môže narušiť účinnosť ochrany požadovanej smernicou 93/13, ak neupravuje takéto preskúmanie v štádiu vydania platobného rozkazu, alebo ak je takéto preskúmanie stanovené jedine v štádiu odporu proti vydanému platobnému rozkazu, ak existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ nepodá požadovaný odpor buď z dôvodu osobitne krátkej lehoty stanovenej v tejto súvislosti, alebo vzhľadom na trovy, ktoré by vznikli v dôsledku podania žaloby v porovnaní s výškou sporného dlhu, alebo z dôvodu, že vnútroštátna právna úprava nestanovuje povinnosť, aby mu boli oznámené všetky informácie potrebné na to, aby mohol určiť rozsah svojich práv (pozri analogicky rozsudky zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 54, a z 18. februára 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14. EU:C:2016:98, bod 52).“.

26. Súdny dvor sa síce v rozsudku C-448/17 zaoberal právnou úpravou platobného rozkazu obsiahnutou v Občianskom súdnom poriadku (ďalej len „OSP“), ústavný súd však konštatuje, že kľúčové atribúty právnej úpravy týkajúcej sa platobného rozkazu po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku a zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) zostali nezmenené [oprávnenie vyššieho súdneho úradníka vydať platobný rozkaz, 15-dňová lehota na podanie odporu, nutnosť odpor vecne odôvodniť, nemožnosť vydať platobný rozkaz v prípade, že spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku; § 172 ods. 1, § 172 ods. 9 OSP, § 265 ods. 1, § 267 ods. 1, § 45 ods. 2 CSP, § 3 ods. 6 písm. b), § 7 ods. 2, § 11 ods. 1 prvá veta, § 15 ods. 6 zákona o upomínacom konaní, § 3 ods. 5, § 5 ods. 1 písm. a) a f) zákona o súdnych úradníkoch (č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022)].

27. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení zo 6. októbra 2020 nezohľadnil závery rozsudku Súdneho dvora C-448/17, smernice 93/13/EHS, ako ani princíp ochrany spotrebiteľa, čím z jeho strany došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Zároveň je nutné konštatovať, že intenzita predmetného pochybenia dosahuje ústavnoprávnu relevanciu.

28. Napadnuté uznesenie zo 6. októbra 2020 spočíva na dvoch základných argumentoch, a to i) že súd v rámci exekučného konania nemá právomoc preskúmavať exekučný titul z hľadiska jeho vecnej správnosti a ii) že proti platobnému rozkazu bolo v základnom konaní prípustné podať odpor, v ktorom mohla sťažovateľka namietať tvrdenia týkajúce sa skutkového stavu, tiež okolnosti majúce vplyv na jej dlh, avšak možnosť podania odporu nevyužila.

29. Vo vzťahu k záveru krajského súdu o nemožnosti exekučného súdu skúmať vecnú stránku exekučného titulu ústavný súd uvádza, že z rozsudku Súdneho dvora C-448/17 vyplýva, že Súdny dvor na rozdiel od krajského súdu v štádiu vykonávacieho konania *a priori* nevylučuje preskúmanie exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom na jeho vydanie, a teda vecnej správnosti exekučného titulu. Práve naopak, Súdny dvor (za situácie, keď vnútroštátna právna úprava zveruje právomoc vydať platobný rozkaz vyššiemu súdnemu úradníkovi, pričom stanovuje iba 15-dňovú lehotu na podanie odporu a vyžaduje odpor vecne odôvodniť – o takúto situáciu ide aj v prípade sťažovateľky, pozn.) považuje za nevyhnutné takúto kontrolu existencie neprijateľných zmluvných podmienok vo vykonávacom konaní uskutočniť *ex offo* (za podmienky, že to vnútroštátna právna úprava umožňuje), pretože len vtedy možno považovať ciele sledované smernicou 93/13/EHS za naplnené. V zmysle záverov Súdneho dvora

musí vnútroštátny súd posúdiť, či vnútroštátna právna úprava takýto prieskum v štádiu vykonávacieho konania umožňuje.

30. Ústavný súd zdôrazňuje, že z rozsudku Súdneho dvora C-448/17 (body 44 – 54) možno vyvodiť, že Súdny dvor v podstate kladie na roveň situáciu, keď *ex offo* preskúmanie existencie neprijateľných zmluvných podmienok v konaní o vydanie platobného rozkazu nie je vnútroštátnou právnou úpravou stanovené, a situáciu, keď *ex offo* preskúmanie existencie neprijateľných zmluvných podmienok v konaní o vydanie platobného rozkazu síce vnútroštátnou právnou úpravou je stanovené, ale právomoc na vydanie platobného rozkazu je zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi a možnosť podania odporu je limitovaná lehotou 15 dní od doručenia platobného rozkazu, pričom vnútroštátna právna úprava vyžaduje, aby spotrebiteľ odpor vecne odôvodnil. V takýchto prípadoch spotrebiteľ nepožíva garanciu *ex offo* preskúmania neprijateľných podmienok sudcom, v dôsledku čoho obe tieto situácie majú za následok nerešpektovanie cieľov smernice 93/13/EHS, pokiaľ *ex offo* preskúmanie neprijateľných podmienok nie je stanovené vo vykonávacom konaní (č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022).

31. Vnútroštátna právna úprava, konkrétne ustanovenie § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, pokiaľ ide o jeho doslovné znenie, predpokladá oprávnenie/povinnosť vecného prieskumu exekučného titulu (posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré majú vplyv na vymáhaný nárok) v prípade, „ak bol exekučný titul vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietať alebo preskúmavať neprijateľné zmluvné podmienky“. S poukazom na bod 25 odôvodnenia tohto uznesenia, majúc na zreteli záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce jej z postavenia členského štátu Európskej únie, v záujme dosiahnutia cieľov smernice 93/13/EHS a v záujme reálnej garancie práva na súdnu ochranu ústavný súd akcentuje, že je nevyhnutné interpretovať predmetné ustanovenie eurokonformne, a to tak, že za situáciu predpokladanú § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku („... v konaní, v ktorom nebolo možné namietať alebo preskúmavať neprijateľné zmluvné podmienky“) je nutné považovať aj stav, keď v konaní o vydanie platobného rozkazu síce bolo možné namietať alebo preskúmavať neprijateľné zmluvné podmienky, avšak právomoc na vydanie platobného rozkazu bola zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi a vyšší súdny úradník platobný rozkaz vydal, možnosť podania odporu bola limitovaná lehotou 15 dní od doručenia platobného rozkazu a právna úprava vyžadovala, aby spotrebiteľ odpor vecne odôvodnil. Týmto spôsobom je možné zrevidovať nedostatok, ktorým je postihnuté základné konanie – konanie o vydanie platobného rozkazu (platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom, možnosť spotrebiteľa podať odpor v lehote iba 15 dní od doručenia platobného rozkazu, nutnosť odpor vecne odôvodniť, čo v súhrne vyvoláva stav nezabezpečenia možnosti skúmania neprijateľných zmluvných podmienok sudcom) vyčítaný Súdnym dvorom tak, že priestor na *ex offo* kontrolu existencie neprijateľných zmluvných podmienok je daný v štádiu vykonávacieho konania. Iba taká interpretácia § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, podľa ktorej všeobecnému súdu v exekučnom konaní prináleží skúmať exekučný titul – platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom z hľadiska posúdenia dôvodnosti vymáhania nároku, ktorý má pôvod v spotrebiteľskej zmluve, teda skúmať, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní, zodpovedá naplneniu cieľov sledovaných smernicou 93/13/EHS (III. ÚS 324/2021-49).

32. S poukazom na to, že krajský súd ako exekučný súd zastáva názor o neexistencii svojej právomoci vecne preskúmať exekučný titul – platobný rozkaz vydaný na podklade spotrebiteľskej

zmluvy, je zrejmé, že pri posudzovaní návrhu na vykonanie exekúcie a jeho príloh v zmysle § 53 ods. 1 Exekučného poriadku splnenie podmienok podľa § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku krajským súdom skúmané nebolo, hoci skúmané malo byť. Sťažovateľka však po tom, ako jej súdnym exekútorom bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie, podala v zmysle § 57 ods. 2 Exekučného poriadku návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. marca 2017, pozn.), podľa ktorého súd exekúciu zastaví, ak exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Týmto je v štádiu posudzovania návrhu na zastavenie exekúcie vytvorený priestor pre súd napraviť pochybenie, ktorého sa dopustil pred udelením poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi a exekučný titul skúmať z hľadiska posúdenia dôvodnosti vymáhania nároku, ktorý má pôvod v spotrebiteľskej zmluve, teda skúmať, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní [§ 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku].

33. K argumentácii krajského súdu, že sa sťažovateľka mohla proti platobnému rozkazu v základnom konaní brániť podaním odporu, avšak toto svoje oprávnenie nevyužila, ústavný súd uvádza, že v zmysle záverov rozsudku Súdneho dvora C-448/17 je problematickou už samotná situácia, keď je právomoc vydať platobný rozkaz zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi, možnosť podania odporu proti platobnému rozkazu je limitovaná lehotou 15 dní a odpor je nutné vecne odôvodniť. Pre Súdny dvor nie je rozhodujúcou okolnosťou spôsobilou zvrátiť záver o nenaplnení cieľov smernice 93/13/EHS, či spotrebiteľ možnosť podať odpor využil alebo nevyužil. Podľa Súdneho dvora vnútroštátna práva úprava, akou je právna úprava Slovenskej republiky, vyvoláva nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ odpor nepodá. Z tohto pohľadu je preto skutočnosť, že spotrebiteľ (v tomto prípade sťažovateľka, pozn.) odpor proti platobnému rozkazu nepodal, irelevantná (body 52 a 53 rozsudku Súdneho dvora C-448/17; obdobne č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022, III. ÚS 324/2021-49).

34. Navyše ústavný súd dáva do pozornosti, že síce rozsudok Súdneho dvora C-448/17 bol vydaný vo veci týkajúcej sa Slovenskej republiky, pričom reaguje na nedostatky platobných rozkazov, súčasne však sú jeho závery podporené aj ďalšou judikatúrou Súdneho dvora, konkrétne rozsudkom zo 7. novembra 2019 v spojených veciach C-419/18 a C-483/18 (Profi Credit Polska S.A./Bogumiła Włostowska a i. a Profi Credit Polska S.A./OH). V zmysle predmetného rozhodnutia (bod 66) musí súd *ex offo* prijať opatrenia na vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie v zmluve, ktorá je predmetom sporu, ktorý prejednáva, a ktorá bola uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice, a v prípade, že je to tak, posúdiť *ex offo* prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia (m. m. rozsudok z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing, C 137/08, rozsudok zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C 618/10). V prípade, že vnútroštátny súd, ktorý na základe informácií o skutkových a právnych okolnostiach, ktorými disponuje alebo s ktorými sa oboznámil v dôsledku dokazovania vykonaného *ex offo*, zistil, že ustanovenie patrí do pôsobnosti smernice, konštatuje, že toto ustanovenie má nekalú povahu (bod 70), musí o tom informovať účastníkov konania a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili (k tomu aj rozsudok z 21. februára 2013, Banif Plus Bank, C 472/11).

35. Zohľadniac všetky už uvedené závery, tak krajský súd nemohol odmietnuť preskúmanie exekučného titulu, ktorý bol vydaný vyšším súdnym úradníkom na podklade spotrebiteľskej zmluvy, pretože týmto postupom rezignoval na princíp efektívnej ochrany spotrebiteľa, ktorý

je, spočívajúc v princípe rovnosti zbraní, súčasťou základného práva na súdnu ochranu. Zo strany krajského súdu tak došlo k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

36. Ústavný súd vzhľadom na konštatovanie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie napadnuté uznesenie krajského súdu zo 6. októbra 2020 podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Po vrátení veci je krajský súd povinný opätovne rozhodnúť s tým, že podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v tomto náleze.

VI.
Trovy konania

37. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 715,72 eur (bod 3 výroku nálezu).

38. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“ (§ 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky)]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 (podanie repliky k vyjadreniam krajského súdu a zúčastnenej osoby). Celkovo sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v sume 596,43 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 119,29 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

39. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu